

ВЦСПС-ТИҢ МЕДЕГЛЕЛИ

колхозтары болгаш

лазы-биле партияны айтыкан х
чеглерин боттадырарычче угла
комсомолдун аялыы Ленинни
сомолдун дайнычы чха херээ
бөөр дээрине быжыг бүтүрү
ВЛКСМ ТБ идереткен. (ЭТА).

и совхозтары 19,4
ега саткан

шунту 7 миллион пуд тараа
тыгала турар. Мынчанга, Кр
областың колхозтары болган с
хозтары 60 чылын дүндүн
кугуруа-биле кайы 22,3 милли
пуд тарааны бүтүрө сатар.

Краснодар край. Кызыл-тасты ажаап алыры болгаш күрүгө тарга дужалары. Кубанда калбак фронт-биле чоруп турар.

Күрүгениң мурунунга боттарының хүлээмгелерин колхозтар хуусаа бетинде күүсөдирин оралдажып турар.

Чурукта: Усть-Лабинскиннң тарга хүлээп алыр черинде.

СЭТА-ның фотохрониказы,

Партиянын кыйгырынга Сайлыг-Хемнин тудугуларында

Тес-Хем районун Ленин атыг колхозунун Сайлыг-Хем сүт-бараң фермасында (Шурукта) тудуг бригадасынын бригадиринин Шырмап тудугта он чыл дургунда ажылап белген болган колхоз тудугунун организациларынын биринчи болуп келген. Ол, Тестин бүтүн деп черинге колхозтун турум фермасынын тудугун уйдуртуп, ону 1957 чылда бүтүн ажылаага кийрген.

Ам Сайлыг-Хемде симменталь ук-сазыг инвентин механизастар сүт-

баран фермасынын тудугун эки организастап турар. Ол колхозтун тудугун 3 эвеналар бар. Оларнын арасында чарыштын бирги черин эш Шырмап бригаданы ээлеп, колхозтун баштаар черинин эвеналар арасында шилчир Кызыл туугу-биле шалдыган.

Чурукта: СЭКП ТБ-нын июнь Пленумунун бүтү совет узуска Кыргырым тудугуларга эш Шырмап таштыгынын турары.

Фото В. Улюсатуу.

БЕДИК ДУЖУТТУ АЛЫР ДЭЭШ ДЕМИСЕЛДИ УЛАМ КҮШТЕЛДИРЕР

Хынамчалыг белеткенир

Белеткелдерни эн дүрген доозар

ШУЙ. (Телефон-биле). Бай-Тыга районда «Мурнакчы» колхозтун таразы бо чылын дыка чагай үнген. Колхоз баштаар черинин даразы эш Кудурукпайнын редакцияга динпатканы болза:

— Бистин тарыхымыз шөлү эрткен чылдымдан 350 гектар калбарган азы керек кырында 1400 (он шитинде тараа культураларын 1164) гектары тараан. Чакы хову азымды агротехникти негелдерлер бугулар чорукташ, чайты ажааламе кичээтпей салганынан бистин шадеринисте дүжүт багыт эвес үнгөн.

Чагай дүжүтү чотур әйүне чидирг чокка ажаап алырында колхоз хынамчалыг белетспил турар. Амгы үш 4 комбайнар шүптү белен, үш «ДТ-54», ийн «ДТ-28» болган бир «Беларусь» тракторлар база бүтүн септеттинген. Ол ышкан колхоз болууда четкер механизатор кырларын.

Айт-биле тараа кестирер машинанын септээр, холдун чепсек-херекселерин белеткээр ажылаа база организастап, шымыгын 2 пияныны дерип турар. Хонукта 19 тонна дүжүтүчүлүг суушала, бир утга 10 тоннаын эрттерер аюлден, 4 сорттоткучтар белеткеттинген.

Колхоз баштаар чери болган парторганизация активин ширжэлгил-биле ажылын пияны чогадып турар. Графикте көрдүнгөни бугулар алырга, дүжүт алышыктын 12 ажы хүнеринде доостур. Ону чедимшигит ботландырымга күштү болган бүтү аргаларын амдыгаштан хынамчалыг органи застан турар.

Август 1-ге чедир доозар

САРЫГ-СЕН. Каз-Хем районун «Тикелде» көдө ажыл-агый артелини колхозчу механизаторлары тараа ажаап алышыктыга техниканы белеткен турар. Олар ам ажаап алышыктын 3 комбайнарын, 4 лафеттиг жаткаларын ажаалап кырыптеринге шүтү белен кылдыр септөө.

Комбайнерлер Николай Аншин, Килим, Яковлев олар септелгеге эки кырып, ажыл нормасын 125 куудан куу эвес күссөдип турарлар. Септекилер дүжүт ажаап алышыктыга бүтү белеткелдерин август 1-ге чедир доозар деп шүтүлгөзөн.

Келир чылын эки дүжүт дээш

Бий-Хем районун «Тикелде» колхозу бо чылын 580 гектар кыр болган курукан черин аңдарып, пиянаан. «Пан куустетинмес, холдун шөл чок» дээр хонкер пияны бадылап турда тыттып турган.

Тракторист М. Седен хуралта бодунун саналыга — колхозтун шадерин трактористер эки билер бис. Бистин колхозта дегем шөлдер бар — деп дорт чуугаалаан.

Ничааза-даа эки черер тарыттылган, ажыл биче оларлар хой, септен шадерин артык. Ол черлерден ажыл ажайып турар-дыр бис. Ничанган ол черлерин аңдарган, он келир чылын эки дүжүтү эстүрүп

алыр ужурут бис — деп, бүтүрелдин-биле ол чуугаалаан.

Механизаторун саналын бүтү колхозчулар эки-биле дегем. Даразында хууде трактористер В. Киселев, М. Седен, В. Шикалов, Н. Федосов олар шөлче үнүшкен. Ажыл хайныкыныгын аягынан. Трактористер хүн бүрүнүн оналдырып ажып күссөдип турганар, а дуржугалыг тракторист М. Седен ийд ажып норманы күссөдип келген.

Механизаторлар чоокта чад 630 гектар кыр болган курукан черин аңдарып колхоз баштаар черинге илеткен болган ам-даа 100 гектар черин тып аңдарып хүлзөнгөдөн.

Г. НОВАЛЕВ.

ССРЭ-нин улус ажыл-агый чедимшигтеринин дегемдиге. ССРЭ-нин эртемендер академиянын дегемдиге, 452 километр бедикке четкеш келген «А-3» деп расетанын херекселер чораз контейнерин көрүктүрерин көрүп турары.

СЭТА-нын фотехроникалы.

Улуг көдүрлүүшкүн-биле

ЧАДААНА. Чоон-Хемчик районун «Хорум-Даг» көдө ажыл-агый артелиниг кийгиринин партиянын Төп Комитетинин июнь Пленумунун Кыргырым тудугуларга эш Шырмап таштыгынын турары.

Терек-Бажи, Шык-Бажи сүт-баран фермаларыга, септен шөлдеринге, тудуг бригадалыгы жингалар артыккан. Аңаа колхозчу ажыл-ишчилер СЭКП ТБ-нын Пленумунун бүтү совет узуска Кыргырым септик ханымыкы-биле хүлзөп ап, аңаа харым кылдыр күш-ажылын белеткен хүлзөдөгөдөн алыгалаан.

— СЭКП ТБ-нын июнь Пленумунун бүтү совет узуска Кыргырым күш-ажылын организастыгын дин-зыдырынче, ажылын бедик бугу-дүжүтүгүн бодуларыныче бистерин

база сорук кийри. Хей сүт дээш чарышты улам калбартып турган, ийн бургулуден 1500 литрден куу эвес сүтү сарыныче бүтү саянычарын кыйгырым — деп, саяныч Монгуш Ламжаптың ол саналын саянычтар, каларчылар дегип, социалисттик чарышка катышпканын.

Пленумун Кыргырымга сорук кырган септендерин ийнтинин маңыга бүтүн чарык чылдык күрүш чедим белеткелерин шитиргелзөн. Кукурузачылар бедик хүлзөдөгөдөн алыган. Олар гектар бүтүлгөдөн 350 центнер поган массаны алыр дээш ажылап турар.

Хорум-дагкылар Совет Тыванын 15 чыл оонга чад-чаа чедимшигтерин удуражырын шитиргелзөөн.

Күженишкенин улагаттырган

БҮРЕН-БАЙ-ХААК. СЭКП ТБ-нын июнь Пленумунун бүтү совет узуска Кыргырым болган эринчилеринин социалисттик хүлзөдөгөдөн Ленин атыг колхозтун септендерин ташышкан база аңаа харым кылдыр боттарынын күш-ажылын күженишкенин улагаттырган.

Ол колхоз бо хүнерин септен белеткээр талазы-биле Каз-Хем районун колхозтарынын бирги черинде чоруп турар, белеткее чотур 1600 тонна септенгн 30 ажып хүлзүн сарааттап алган.

Нван Руковичинин удуртканын бригадала үш-үш кестирер машиналарын 2 тракторлар, айт-биле кестирер 6 машиналар, трактор-биле

септен бөдүрер 2 дарааштар бар. Василий Буртатковтун трактор агрегаты хүнде 19 гектар черинин септен кестирер онаалданы 200 хуу чедир күссөдип турар.

Бригада септенниг кезинде-биле бөдүрүлгөдөн арасын үзүткелдирбөөн. Сарааттагычарын 3 эвеналары тургустунган. Семен Милославский эвенал хүнде 25 тонна, а Михаил Эртинен — 26 тонна септен сарааттап турар. Колхоз төбүгүн чурттагычарын септен ажаап алышыктыга хүлзөдөгөдөн.

СЭКП райкомунун болган райкомунун септен белеткелерин талазы-биле колхозтар арасында он хонук санында шилчир Кызыл туугун бо колхоз алган.

ВЛКСМ ТӨП КОМИТЕДИНДЕ

Күш-ажылын бугуручүлүгү бедикер талазы-биле чеди чыл пияны хуусаа бетинде күссөдөр дөмөккө Ленинград хоорайнын комсомол организациларынын ширжилгенин дугайында доктаалык ВЛКСМ ТБ-ын хүлзөп алган.

Күш-ажылын бугуручүлүгү бедилип турган, чеди чыл пияны беш чылда күссөдөр дөм аңаа бугуручүлүгү чарыштын хоорайнын комсомол организацилары калбарташкан. Комсомол организацилары улус ажыл-агый чөвүдөл-биле кады-ол бедик хүлзөдөгөдөн аңаа кырында күссөдөр дөм беш миселди организастышкан, ажылдар чер болганга күш-ажылын бугуручүлүгү бедилиринин талазы-биле чеди чыл пиянынын далааларын техниктиг саямдарын ажылап кырында болган ботландырында аңаа бугуручүлүгүлөргө дуулап турарлар.

Күш-ажылын бугуручүлүгү бедикер талазы-биле чеди чыл пияны беш чылда күссөдөр, бо чылын аңаа ажылын бугуручүлүгү күш-ажылын бугуручүлүгү кыш хуусаа бедилирин бугуручүлүгү комсомол организацилары эвеналар-биле кады токтатканын. Ажылдар чер болганга бугуручүлүгү механизаторларын болган автоматчыларын дегемдиге бедикер, организастыгтын ажылдар-биле бедилен хүлзөдөгөдөн бешчылдыктын турар. Металл заводунда Михаил Романовка удурукан коммунисттик күш-ажылын бригадалык аңаа инженерлер-биле кады, ийнти бугуручүлүгүн көгүдөдөн техникелерге болган чеди чылдык негелдеринге үлзөдөгөдөн күш-ажылын бугуручүлүгү бедикер дөм дегемдиге катышкан дегемдиге.

агырын бугуручүлүгү черлеринин аңаа тускай эртеменгелеринин, эртеменчилер институттарынын, конструкторлар бюраларын болган төлөөлөр организациларынын комсомолчуларын идепкейлиг кырылгелзө-биле чорутуп турар. Хоорайда аңаа тускай эртеменгелерин 15 район болган 150 завод чөвүдөлгөдөн, чеди чылдык чутула чагылаарын. Шефтеринин талазы-биле 300 штабтары тургустунган.

«Комсомольская правда» атыг завод аныктарын техниктиг чөвүдөлгөдөн инженерин удуручүлүгү-биле автоматтыг түштө чок ажылдар 5 шүтүмунун шитиргелзөп алыр талазы-биле ажылын доостан. Аныктарын техникелзөдөлгөдөн идепкейлиг дугайы-биле 36 күндүлүк дегемдиге чарыттыган, ол күш-ажылын бугуручүлүгүн айн каттап улагаттырган.

Салдыгтан токтарга сорулгаарын күссөдөр дөм комсомол организациларынын организастыгын аныктарын күш-ажылын идепкейлиг бедиленгеге икити берген болган баштайгы эки түндүлгөдөн көртүсөн. 15 муң аңаа Ленинградчылар чеди чылдык төкчүлүгөдөн планнатынган күш-ажылын бугуручүлүгүн дегемдиге чеди берген. Чеди аңаа ажылын, инженер азы техниктерин бирөө-лө бугуручүлүгүн чарыктыкы болуп турар.

Ленинградчыларын дуржула-зын дегемдиге негелдерин, чеди чылдык кайгыкчы күш-ажылын хуусаа бетинде күссөдөр дөм аңаа тускай эртеменгелеринин, конструкторлар бюраларын болган төлөөлөр организациларынын комсомолчуларын идепкейлиг кырылгелзө-биле чорутуп турар. Хоорайда аңаа тускай эртеменгелерин 15 район болган 150 завод чөвүдөлгөдөн, чеди чылдык чутула чагылаарын. Шефтеринин талазы-биле 300 штабтары тургустунган.

Чад дүжүтүгүн таразын организастыг хүлзөп алыр

Областын көдө ажыл-агыйнын ажыл-ишчилери бо чылын бедик дүжүтү чеди алыр дөм бедиксептип турар болган бедиленгеге хүлзөдөгөдөн алыган. Бараанын таразын чылдыктын чайтылган чөвүдөлгөдөн, күрүгүнүн тараа шыгашар черлеринде кырып турар таразын көвүдөлгөдөн, таразын бүтүн камгала-дып тургустунган хандыр сорулга-складтарын шикер хемчөгөдөн, дегемдиге улам-на калбарташкан, тараа хүлзөп алыр пунктуларын техниктиг базанын чутула дегемдиге херекселер-биле бүтүн хандырарын негеп турар.

Бо сорулганы шитиргелзө-биле чеди чылдык дугуручүлүгү таразын чидирин, үрелжиктин чокка хүлзөп алышыктын, аргылашыктын болган жуурадышыктын, калгала-зын эки хандырарынче улаанын хемчөгөдөн тараа хүлзөп алыр пунктуларга ботландырган. Ол-чаа гегин дугуручүлүгү 100 муң тонна тараа кырып шикер хемчөгөдөн складтарын тудар, тараа сайгарар 40 муң дөргөдөн метр шадерин асфальтаар, 100 муң тонна тараа уура складтарын эки вентил-биле калдырышкан, механизастар, он мый 3 муң дөргөдөн метр чурттапга шөлүгүн тудула-зын хандырарын.

Бо чылдык чад дүжүтүгүн таразын хүлзөп ап эгелдирер чедир 27.600 тонна тараа уура складтар бүтүн туттунган, ажаагыла кырып. 1958 чылда дегемдиге, бо чылдык таразын чидир болган дүжүтүгү талазы-биле көштү чорутуу база туррум механизацины 4 каттап, тараа кургалдыр черлерин 50 хуу, электри кууру-биле ажылдар установкаларын 2 каттап көздөдөр.

Тууянын тараа хүлзөп алыр пунктуунун коллектив (директор эш Пичугин) складтарын, тараа кургалдыр черлерин транспорттарын септелгеге доостан, пунктула калдыр четтеттинген.

Моон-биле чертелештир чамдык пунктуларга техниктиг базаларын септелгеге чотур икити-гей салдымай турарын дегемдиге херек. Шаган-Аргымак тараа хүлзөп алыр пунктуларын ажылдачыларын септээр

газы эш Дудераа) техниканын камгалам багыт. Бо колхозтун тараа калгалам тараа кестер «ЖБ-4,6» деп ийн машинанын бирөөсүнүн полотноу урелик, рамалары уураган, эзөө сынган, бистери болган эске-даа кестерин дараган, дугуларын үрелип басыраан, он азынын чик машинга ажаагыла. Бүткен чылдык септен алган 14,9 муң рубль эртерик кукуруза ажаар комбайн ол-чаа хонкер аргылаштырмаан. Оон артык кестерин сандаран. Чоокка чедир-ле ийн чангыс-даа комбайн, трактор септеттинген.

Тараа ажаар машиналар кестерин, поборщиктерин, хааржактары эске-даа херекселер-биле кады октаттыган. Тараа кургалдыр, аргылаар «ОБ-10», «ОСМ-35» деп машиналар, электрлиг моторлар, шикедикчилер эрткен чылдык күрүгүн ажаалап турган черлеринде чыгышкан хонкер.

Шанкар ол колхозта база белеткеттинген. Септеде, Кымыл Чираада шаңарын бок үнүш дуй алы берген. Скадтар септеттинген. Автоматиналар, тергелер тараа септүргөдөн белен эвес. Дүжүт ажаап алышыктын ажаап чыгышкан хонкер.

«Большенки» колхозтун даргасы турган эш Дегте ажыл-агыйын кончуг кошкан удуручү турган ужурунда, ол артында байлаа багыт. Ол колхоз бо чылын комбайнарын салып алган, ийндылаа база, септелге ошум чоруп турар. Аятын, тракторун жаткаларын белен эвес. База-ла техник-га эо чок чорутуу уруунаа машиналар болган чепсек-херекселер чер сана чыгылаар, үрелген болган дараган, чад-ла чепсек-херекселди болуп, септелгеге кырып турар.

Эрткен чылын дүжүт ажаап алышыктын эгелдөөдөн, хову таразынын уура септээр ужурга тараышкан. Ам бо чылын ол колхоз ийндыг чорутуу каттаптар чайлаш чок. Халым, Хараганамы Угу, Ак-Кара-Сут ховуларында тараалар баш тырга берген, бижарын кырында. Мачаарга ол черлерде хову тургалары, шаңкар белеткеттинген турары кончуг чепсек. Борба-Аргы сугурун чангында төп шаңда кыдыл-даа белетке кылдырмаан. Скадтарын амылга чедир аргылааган. Эрткен чылдык автодегид амдыга чедир шаңа тургустунган хонкер. Автоматиналар тараа септүргөдөн эвес, холдун чепсек-херекселерин четтеттинген.

«Искра», «Коммунизмче орук», «Хорум-Даг» болган эске-даа көдө ажыл-агый артылында бар. Чиге, Ленин атыг колхозта (директор эш Худогов) июльнун бирги чарыгында чедир тараа скадтарын чутула 70 хуурун, транспорттарын 75 хуурун, шикедикчилерин 86 хуурун септөөн. Барыш-Хемчиктин Кызыл-Махалын тараа белеткек пунктуу (директор эш Пончук) складтарын чутула 60, транспорттарын 72, шикедикчилерин 78 хуурун септөөн. Пунктуун тараа кургалдычларын, лаборантынын болган оон-даа эске калдыр четтеттинген.

Тарааны чидирер, дүжүтүр ажылдар-биле хонкер аргылаар, кургалдыр талазы-биле комсомолдун механизацинын шитиргелзөдөгөдөн, күш-ажылын бугуручүлүгү үлзөдөгөдөн чигелди болган хемчөгөдөн тараа хүлзөп алыр пунктуларга келген чад техниканы, дегемдиге ажаалагында саат чок кылдыр дегемдиге, таарыштырып тургустунган оонга кичээлгегин салыр херек.

Тараанын шымынын ааймы-биле аңаа-аңаа черлерге калгала-ларын чуртуктар. Тараа кырып турала-ла доран бар техниканы ажылдашкан, тараанын аргылашканын, кургалдыктын кал-ба-биле чорутар. Тараанын шымын камгалаар дөм тараа аргылаар машиналарын шын таамактырар, ону кургалдыктын доктааттыган чуртун шыгыны сатгынын чутула. Сорттук үрелжиктерин хүлзөп алган, шыгаш калгала-лар эки складтарын, аргылаар машиналарын дүрген белеткээр.

Пунктуларын директорлары каала, чеди хире тараа септүргү үрелжиктерин курган биллп алыр дөм колхозтар, септээр, трекан ажылын черлерин-биле доктаамал херекселерин тудураа. Тараа хүлзөп алышыктын эгелдөөдөн чедир калдырып өөрдөлгөдөн болган сургаалам доостур, техниканын аймак чок чорутуу тарааны хүлзөп алырын, шыгаш калгалаарын чуртуктарын шыны сатгынын олар эки билген турар ужурут. Тараа хүлзөп алыр пунктуларын ажаалакчы-ны техниктиг базаларын чотур үлзөдөгөдөн, бедик шымын белеткен, бар техниканы чед ажаалап, тараа хүлзөп алышыктын чедимшигтерин чорутуу шылар дегемдиге чигилген чок. Тарааны үлзөдөгөдөн хүлзөп алырын, аргылаарын кургалдыктын болган ону бүтүн калгалаарын бүтү-ле аргалары бар.

С. НЕДЕЛИН.

тараа продуктуларын область өргөдөлгөдөн начальнигин ораагым.

АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫНЫ ХЕРЕГЛЕЛДЕРИН ХАНДЫРАРЫН ЭКИЖИДЕР

Ажылчы чоннарының чоюста чаа Кызыл болуп эркен хурамга хоорайны коммунал ажыл-агый кидинин эргелекчи эш А. Г. Гоголев илетке алыган. Область төү Бизимин чаагайыңдар талазы-биле партиянык болган чээктин ала сагыш салыпкынынын дугайы ол чуталган. Эркен чыл-биле деп-нөртө бо чылын хоорай чаагай-жылыгында ажаландырышым 2,5 катоп улгаткан болган 4,5 миллион рубль четкен. Төртөн хоорайны чаагайыңдарын хере-геле дика хей ажа-хоренгичи болган күш-ажылды бүдүргөсөр, ажылчы чоннар база үндүрүп ту-рар.

Коммунал органның эргесинде ортоккыларын четир санын машиналары болган механизми, бар, оларда тускай эртенги кал-дар, бүдүргөсүн мурнакчылар хей. Бо чылын хоорайны чаагайы-дар талазы-биле кол ажылдар база, Ажылчы, Чехов, Песочная күш-чүдүрүн машина өртөр көсөктерин болган тротуарларын кымын, ас-фальтларын, 4,5 мун дөс мылтан-ны 80 мун дөс чадап түнштерин, 180 мун дөс четктерин тарып азуруту болуп турган. Бүдүрчү-ларин, тротуарларын, чуртталга-нык болган коммунал алаан чө-рөсүн бажынарын кымын сеп-тегелдир талазы-биле улут ажыл-дар база төзөткөсүн.

Хурамга дика хей кичи чүе чу-галлаш, бистин хоорайының бо хире сайырайткыч, өтүп тура-рын магадап демдөгөн.

— Партияны шийиртеринин амдыралда боттанын турарын ка-

рүп тур мен. Бистин бичин коллек-тивне 17 мылтанн азуруту эс-түргөс, албан черинин чынын но-гаанчын алган бис. Хоорайнык ногаан үнштерин малынга үрөдү-турар кижилерин дугайына шыг-тым хемчег алаа чогуур—деп, хоорайнык шийир комиссарыны-нын ажылдыкчын эш Литвинцев чуталган.

Ленин бүдүрчү-биле чүе ав-томашиналары чөүрүп чөшкөрөп турган хоорайнык коммунал ажыл-агый черинин ууруткучуларын четкес практикасын область эне-лестинин кол экиннин оралкычын эш Пудов шыгым илереткен. Ол бүдүрчү-биле автомашина-ларын чөүрүп дөп-дөраан союмса-рын хурамга кыраакчылар не-гөсөнөр.

— Бүгү-ле чүе автомашина-лар эртин чөүрүп турар. Красноар-мейская күдүмчү барык суггар-тынмай келген, мында электр чы-рыкчылары база кышпастан. Ол күдүмчү-барык талазы көсө-нег автомашина-лар тургузарын соңукчулар депутаттын каш улаа негөсөн болза-да, ол айтыр-тык амыга чөдир шийирлеткөсөн. Онда таварыгтар болганда чурт-галлаш харылаанын область конторалык чөүрүп турарлар. Хоорайнык коммунал кидини мын-ды, четкестерин дарып чыгадыр-журтук—деп, эш Осмоковский чуртгаллаш мурнакчылар не-гөсөн.

Хурамга чүе чуталган эштер Гриценко, Сермакин, Максимов олар чунар бажынарын түдөр чө-рөсүн шыг планнап, чаа чунар

бажын туларын орнута эрги чу-нар бажынык ажыл чөк септе-лери чуртук, хей түнүг ажа ча-рыгдарында эйлеккен хоорай ко-мунал кидинин ууруткучулары-нын четкес практикасын шыгым шүтүчүлөсөнөр.

Харылаанын чер иштинде тус-кай проводаларын орук механиз-меринге үрөдүп, харылаачыларын ажылдык биче өвөс бергелерин таварыгтарын турарын дем-көсө, ол четкестерин чыгадып, болуңу чөк казар ажылдык чыг-дай сема бүдүрчү харылаа орган-нары-биле чөшкөрөкчелерин чөү-рүп коммунал кидининде эш Максимов негөсөн.

Түнелдир СЭКП Кызыл хоор-комунун секретары эш Киселев чүе чуталаш, коммунал алаан чө-рөсүнүн ажылдык эске-да дика хей четкестерин бэр болуп тура-рында доктаган.—Чунар бажы-ны септен, ажылдык кинерин септе-механика заводундан бол-ган даг экспедициянык негөсөр херек. «Коммунал тулук» трестинин хоорайга суг дамчыдыга тудуун чөүрүп талазы-биле ажылдык херек кырында чөүрүп турарын чыдагаанын тодарагчалары өргөжөк чутула—деп, ол чутал-лаан.

Хурамга коммунал алаан чө-рөсүн харылаанын ажылдык-ларын азурушкан. Илерен четкес-терин чыгадып турган, хоорайнык ажылчы чоннарын коммунал хандырагынын экижидер талазы-биле боттук хемчеглерин алмын олар хүдөсүн алганар.

А. ПОЛЯКОВ.

Кызыл септе-механика заводунд мотор септе-механика, чедиги раардык сасары Владимир Кубрак ийи чыл бурунгаар Тывага көзө ажалдык берген. Чед чыл планын хууса бетинде күсөдир дөш ай санында болуңу планын 176—200 хуу чөдир күсөдир турар.

Чурукта: В. Кубрактын мотор четинде ажылдык турарын.

Фото А. Айрнин.

Колхоз Кызыл тукту хүлөп алган

ЧАА-ХОД. Ол районун «Бүрү-гаар» кедөс ажыл-агый аралык колхозчулары Булуң-Терек суурун-га организастын-биле чыгып кел-генер.

Чед чылдың баштайгы чылы-нык бир дугаар чартында сүт саядынын болган сүтү күрүнег саарынык талазы-биле областн колхозтарынын, алаанын калбарган социалист чарышка ол колхоз бүгү черин эгелен. СЭКП обкомунун, облускомун, ВЛКСМ обкомунун шийир Кызыл тукту ол колхоза тысыр дугайында ший-тирге колбаштырган минтинин кол-хоста партия организастынын секретары эш Сундуй ажыткан.

Облуском дарганынын оралкы-чы эш Коменко сүт бүдүргө-ленин болган беткеленин талазы-биле социалист чарышка ол колхозун чедикшиинери дөш колхозчуларга партия обкомунун, облускомун, ВЛКСМ обкомунун

мурнадан байыр чөдирин чөс чу-галлаш болган оларын моон со-гаар-лаа улут чедикшиинерин бо-лурт күсөн.

Шийир Кызыл тукту колхозун баштаар черинин дарганынын оралкычын эш Тавас-Самбу, партия организастынын секретары эш Сундуй олар ол минтинге эш Ко-менкога хүлөп алган.

Минтинге сүт-бөраан ферма-нын эргелекчи эш Тас-оол, саан-чылар эштер Кок, Артыш олар эр, херөжөн колхозчуларын мурна-дан оларын төлөтүп күш-ажылды дөш үлөсөп көрүшүгүнө өртүп четиринин илереткеш, чедикши-инерин улам быжылаарын, кол-хозун мурнада тургустууган ажыл-агый сорулгаларын чө-дүрүшкенин күсөдиринче бүтү колхозчуларын кийтиргенер.

М. КАВАА-САРЫГ.

ЭКИ ШЫНАРЛЫГ, ЧАРАШ ХЕП ДЭЭШ

Кызыл Раскова аттыг даар-ныга комбинатын бажынынын соңгалары дүе бөсө каралга-лаа. Бир элчег доостура-лаа да-раанында элчегде ажылдар ууру-лук кижилер көп, оларын орнута туруштар.

Төүтүг чед чылдың бирги чы-лынн бүдүргө планын хууса бетинде күсөдир, чонга эки шы-нарыл чараш леп айлаан Зөоран комбинаттын даараныкчылары хү-лөсөн. Валентин бүдүргө-ленин сөткөн сөүгө эе болуп шылааныр. Чартык чылдың бүтү-рүгө планы 114,2 хуу күсөт-кенин, а июнь айда СЭКП Төп Комитетинин Пленумунга алар болдурган социалист чарышка киришкеш, улам-на хей-аг киришкенин ажылдынын түн-нелде планда көрдүгөн 118 мун рубльдин продукциянын орнута 141 мун 300 рубльдин произво-дын берген, оу хууларга—119,7 хуу болур.

Бүдүргө черинде моон мурна-да, эр, херөжөн кижилерин хейн даарат ателье-лөр чөк турла, чо-нуу чагыларын хүлөп ап турган, а ам чүгө обштребоноту ча-гынын бугаар шы-бүрү произ-вациян бүдүрүп үндүрүп турар.

Раскова аттыг комбинатка кире берген, оон ууун кордорунун ал-дын талазында дугаалар болган чаралдар самбырагына докта-лас эрга чөк. Мында бригадалар араарын социалист чарыкынн түнелдерин, бүдүргөсүн мурна-чыларын база көрсөсөн.

«Юнь айны бүдүргө планын 120 хуу күсөткен А. Е. Золоту-хинага уурткан № 3 бригадала комбинаттын бригадалар араарын шийир кымын туктугачын ты-сыр—деп бир дугаала бижөө, ол бригадала коммунист күш-ажыл-дык бригаданы деп бөдөк ат дөш демсептин турар. Бригаданын эл-

ДЕПУТАТТЫН ОЧЕДУ

Июль 23-те, Дөш Советтин болган область Советинин депута-ты облускомуну дарга эш А. М. Чимбанн очөдү дини-ры-биле, кедөс ажыл-агый техни-кумуну улут салын соңукчулар доктур азурушкан. Хурамга СЭКП хооромунун пропаганда болган агитация кидинин эргелекчи эш Поляков ажыткан, депутат-сөс берген.

Бөдүрчү өгө сөүгө, СЭКП-нин XXI съездинин төүтүг ший-тирлерин амдыралга боттанды-рышкан, облускомуну чөүрүп ажылдарын, СЭКП Төп Комитетинин июнь Пленумуну шийтир-түсөдиринге область Советинин алган хемчеглерин болган улус ажыл-агыйн көтүрүшкенин чөк чыл планынын баштайгы 1959 чыланда сорулгаларын эш Чамба доктурал чуталаш.

Область күрүнег сүт, ала бө-лөткөсүнүн чартык чыл планын күсөткөн, Сибирь зонасында бир-ги чере, РСФСР-де дөртүк чере болганын алеткелч демдөгөн. Ол шыккан автотранспорт ажа-алыг 903 мун тонна чыгып со-рут, чартык чыл планын база че-дикшиинин күсөткен.

Кантал тулугун аны-бүрү хевирлеринге бердиген 173 ми-лион рубльдин чартык чылда чү-

аг 40 хууу ажылдыгынын чет-кес. «Тыва тулук» трест, «Юкму-нал» болган оларын районнар-да салбыралары тулук ажылдык кошкак уурутун турарын эш Чим-бан ажалткан. Ол шыккан областн салыг четкелери үлөтүр бөраа-лары болган аш-чөк продуктуларын саларынын чартык чыл планын күсөткөн, хоорай чаагайы-газынын алаан аяларда көрдүгөн планын чүгө 52 хуу күсөткен.

Депутат, мал чөдирин бөсө-ленин оюмун чөүрүп турарын чу-галлашкан, тараанын үнүгү чаагай, бо чылын алаан күсөтүп ап болуруа демдөгөн. Илерен колхозтарын болган соңуктарынын ситен беткеленин, тараа алаан-кымын дугаалары-биле алаан организасты, бүдүргө чөдирин-ден база чуртгалык чондан 2 мун хире кижини организастап чөү-рүп СЭКП обкомун, облуском шийтирлерин илереткеш хы-наткан, ол чутула ажылга хоорайнык чоу илереткеш кыржын илереткен.

Депутаттын очөдүн соңукчулар улут соңукчуларын дини-дан болган салдыгын алаан каш айты-рыларга тодараг харылар бер-диген. Хурамга соон соңукчу-ларга «Харылаанын ыры» деп кинону көрсөткен.

Чарышка бедик чедикшиинер дээш

САМАГАЛДАЙ. Тес-Хем районун «Ан-Эрик» колхозуну сүт-бөраан форманын (эргелекчи эш Ала-ын-Херек) саанчылары чед чылдың бирги чымында бир саар ине-тен-не 1000 кг сүтү саап алыр деп белгитен бот-хүлөсүн алганар. Мында мурнакчы саанчылар С. Нор-закма, Д. Эрекчи, С. Нийган, Л. Языа олар боттарында быжы-лаан 10—10 инек бүртүгөдөн 1100—1200 кг сүтү саап алмын хүлөсөдир.

Колхозу саанчылар чарышка берген сөүгө эелен турар. Июль 1-де байд-биле алырга ол форма-нын саанчы бүртүг ортумаа-биле инектен 560 кг сүтү, а мурна-чы саанчылар 680—705 кг сүтү

саап ап, чартык чылдың планын ажыр күсөткен.

СЭКП ТБ-нын июнь Пленумуну Кызыл, Эрион районун «Юм-шунинче орук» колхозуну кол-хозчуларын Совет Тыванын 15 чыл оюнга алар болдурган чары-ка социалист хүлөсөдирин таны-шкан, ол ферманын ажылдык-чылар чед чылдың бирги чымында сүт бүдүргөсүн чыл планын ху-саа бетинде күсөдирин, а күрүнег сүт саларынын чыл планын сеп-тебөр 1-де ажыр күсөдирин хү-лөсөн. Ол шыккан мал чөдирин беткелеринге илереткеш кыр-жын, 1300 центир ситенин бот-тарынын күжү-биле беткелерин шийтирген.

Ие-чаштар дээш сагыш човаашкын

Өвүр районун «Торгалыг» кол-хозун баштаар чери, партия орга-низасты болган Дус-Дар кедөс Со-вет ие-чаштар дугайында кичөө-гейин салып, ууруларын күштүгүт кижилер, колхозчу илерин ар-тель бүдүргөсүн калбаа-биле кириштер соруга-биле уурулар-нын албан черинин четкенин кал-барып келген.

Колхозта ийи алаан ажылдык ту-рар. Алаа 200 ажыг уурулар до-ктаалас көсө, илерин колхоз бүдү-ргөсүнүн аны-бүрү адырларында ажылдык, улут ажылдарын кымын турарлар. Илерин эргөжөк чутула чүдөр-биле болган калбар-биле

хандыктыктан.

Артель баштаар чери бо чылын уурулар салдык бажынын туду-рын шийтирген, тулук бригада-зыкта даалганын берген. Колхозчу ту-дугулар уз тулугу апрельде өгө-лөш ам кол ажалдарын доосту ал-ган, шийтир херексөдирин кымын турарлар. Уурулар салдык бажынын 10 өрөк, алаа 60 урут доктаамал турарын көрдүгөн.

СЭКП ТБ-нын июнь Пленумуну шийтирлерин танышкан, уурулар салын сентябрь берге ажылдык кинер дугайында колхозчу быжы-чылар хүлөсө алган ажылдык ту-рарлар.

Н. ТАМДЫН.

Баян-Кол-школазында

Улут-Хем районун Баян-Кол ор-тумаа школынын кол септегел чөүрүп турар. Школа, интернатта 6 пекчаларын кылан болган стол, парталарын септөө, будаан. Өө-рөдиге кабинеттеринин септегел

бүртүп-биле доостулган. Тайгала бө-лөткөсүнүн 600 кубометр мылтан 480 кубометр школа чанымда дүжүргөн.

Септегеле херектин диниг мате-риалдарын «Х Улут хурамга» колхоз

бүртүп-биле хандырган. Чаа өө-рөдиге чымында интернатка чуртгалар ууруларын илк-хевин магазинден бүртүп-биле салып алган.

К. ОЙДУП-ООЛ.

ЭРГИ-БАРЛЫК ШКОЛАЗЫНДА

Барыин-Хемтин районун Эрги-Барлык ортумаа школынын 1959—60 чылдарда өөредиге чы-лынга уурутук септеге ажылдык чедикшиинин чөүрүп турар. Школага чаа өөредиге чымында олар 1800 кубометр мылтан 965 кубометр школа чанымда дүжү-ргөн, 348 метр черде чаа херинин туткан болган школынын чаа өө-редиге мастерскаянын фундамен-

тинин долгандыр дам-биле кылан. 1957 чылда колхозчуларын инцидентин бугаар туткан 120 киж чуртгалар интернаттын пазы-зын тыраш, чуталар болган бу-луур ажылдарын доосту, 11 чыл пекчаларын салып, 13-тү септөөн. Ногаа шыггаар чаа септөөн тулук доосту чыгаан.

Школа септегелге үсүтүк кластарын өөредикчилери С. Шу-ра, Х. Сарыкма, С. Демир-оол

олар эки киришкенер. Ол шыккан «Большевик» колхозун баштаар чери, кедөс Совет четир санын материалдарын колхоз күштү бө-рин, улут дуузын чөдиргенер. Септегеле кириш турар бүтү бажылар, ажылчылар, өөренки-лөр септегелге июль 25-те доосту күрөк комиссияга дугаар деп хүлөсөдир алган, ажылдык турар-лар.

С. ОЧУР.

Чаа хевир-биле эгелээр

Бистин областн школылар өөредиге-кижигининин ажылдык чаа өөредиге чымында эгелен ү-лөсөн-биле өлө тургузарын бот-тандырып эгелен. Улус өөредиге-ленин мурнада салдыган улут сорулгалы боттандырада хамыккан мурнада бажы калбарын чаа би-лигер-биле чөсөдир болган эе тургустан программа-биле таныш-тырар бирги черинин айтырын аларган. Областын улус өөредиге-ленин кидин бажыларын би-

лиин бедилер чайгы курутуу Кы-зылга организастан.

Баштайгы элчегде өгө кластар бажыларын 20 хуууга чаа про-грамма-биле танышкан, хоорайда школыларын дугаалга ууруткучу-ларын болган бүдүргө чөдирин дугаалга-биле танышкан-нар. Моон мурнада өөредиге-ки-жигининин ажылга турган чет-кестерин чуталашкан көрүп, шко-лага хей чылда ажылдык берген дугаалга-биле бажыларын санал-

овалдарын дини, бажыларын дугаалга соңуктугын кымын-биле секинер кичөөдирин орга-низастан улут ууру-дуузын болган. Эге кластар бажылары чайгы өөредигенин чедикшиинин доосту, өөредигени амдырал-биле колбаштырарын аны-бүрү ма-териалдарын эл шийгөдөп алган-нар.

Ийги элчегде чед чыл болган ортумаа школылар бажыларын өөредигени эгелен. К. ХЕРТЕН.

Профвиел организацияларынын ролон улам бедидер

Профвиелинин фабрика, завод комитеттерин эргелекчи дугайында дүрүмү ССР-нин Дөш Со-ветинин Президиуму 1958 чылдын июль 15-те бөдүрчү Чарык-биле бажылаан. Ажыл-агый тургузуш-кунга профвиел организастынын ролон ол Чарык дика бел-гиткен. Бүдүргөсүн өргөп башка-рында болуңу киришкенин Кы-зылдын № 2 чык АТК-ында проф-виел организасты элөк күш-тедирген.

Чолачыларын, септегелерин ортулга социалист чарыктын калбарын дугайында айтыр проф-виел организастынын хүн бүгү-дө кичөөсүнүн төүндө туруп турар. Алданган социалист хү-лөсөдирин күсөдиринин түн-нелин ай санымда үндүрүп, мурна-чыларын дугаалга-биле бүдүргө хурамгага илереткен келген. Күш-ажыл камгалалын, чурт-галга-амыралды, культуу-жас-салыг ажылдык, чарыгында болган чоталгаланын талазы-биле доктаамал дөт комиссарларын тур-густан.

Бөдүрчү доктаамал комиссарларын дуузы-биле профвиел орга-низасты бүдүргөсүн айтыр-ларын шийиртеринге кириш, месткомун хурамгага механиз-терин, гараж эргелекчи илет-келдерин ап келген. Гараж эргеле-кчи эш Радченко илеткелни месткомун хурамга диниан чу-галлашкан, гаражтын ажылдык четкестерин илереткен болган кыс-ка хуусада чыгалган. Профвие-

лест месткомуну дарга эш Зуб-кова чогадыкчын болган чарык-тын савалдарын дөткөн, оларын бү-дүргөсө ажылдарын кичөөсүнүн күш-тедирген. Каман автома-шиналарын септөөсө оларын күзө-тарын моон мурнада хол-биле дү-жүрүп турган. Ол дөртө, хей кижиге күжү үнөр алаа. Кузөтарын дү-жүрүп механизастаар дугайында айтырыгын чарыкчыларын бөдү-өрөпн көргөн, савалын кинерген. Ол чарыкчын савалды ажылда-нын түнелдир кузөтү ам чыгыс кижиге дүжүрүп турар аларган.

Ол чарыкчын үнелг савалын чогадыкчын эш Башкировтуң чу-галлаш турары болза:

— Профвиелдеринин фабрика, завод комитеттерин эргелекчи улуттыггар чөүк бүдүргөсүн бажыларын профвиел организастынын киришкенин күш-тедирген. Моон мурнада бистин местком ийги черинин организасты турган. Ам оң ролу дика бөсөн. Чолачы-ларын ортулга социалист чары-ктын местком дөртө организастан. Максим Распутин автомашинанын элчелин болган ажылдаан эки-жигиниан, чүгө июнь айда бөш 212 лүт бөшканын каман алган, ам 1960 чылдын планын күсө-диринге кириштер амдырал турар. Төүтүг чед чыл планын хуусаа бетинде—бөш чылдын дугаалга күсөдир дөш бүтү күжүгүсү хара-м чөкка ажылдар бис.

Кызылдын даарышта комби-натта, даг экспедициянын септе-ге мастерскаянда, «УТКА»-нын

25 чылы союста профвиел орга-низасты боттарынын ажыл-агый чуртугалын элөк экижигенер. Ажылга кижилерин хүлөп алмын азы амдылдан хостаар профвиел организастынын кичөөсүнүн төүндө туруп турар. Мыдыг турбу-же, чамык бүдүргө чөдиринин ууруткучулар профвиел органи-засты-биле дугаалга чөкка ажылдык улус хостаар чөүрүк бо-лур турар. Чижэ, «Өк» союста-тук директор эш Хвостов, төш па-тааны салмынын баштаар черинин ууруткучу эш Аксенов профвие-л организасты-биле дугу-жуга чөкка кижилерин амдылдан хостаар чөүрүк болурун келген.

Профвиелинин чамык местком-нары боттарынын эргелекчи чөдир ажылдагып турар. «Тыва даг-туг» комбинаттын тулуна профвиел организастынын даргазы турган эш Горбунов фабрика, завод комитеттерин эргелекчи дугайында дү-рүмү билбес болган. Бүдүргө, ту-лук болган транспорт черлерин профвиел организастынын ролон улам-на бедилер эргөжөк чу-гула. Профвиел организасты-ларын бүтү ажыл-чорудалыг бол-за, партиянын XXI съездинин, СЭКП ТБ-нын июнь Пленумуну бөтүлүг шийтирлерин амдыралга боттандырыпче ууланган турар уурулук.

В. ШУТАЕВ,

областын профвиелдер чөүгө-ленин инструктор.

№ 3 бригаданын кижигинери элчөөсө ажылдык турарын.

Фото Д. Тангай-оолдуу.

хүлүгүг сорулгалын алдарын-биле күсөдир, берген сөүгө эе болуп шыдаалар.

— Мергелдир даараныкчы 6-гы разрядчы коммунист Аня Ефре-мова Золотухинанын ууруткан кижигинеринден кижигинеринден хууде үлүгү доктур азы ажыр кү-сөткөн базар мыдыг кижилер чөк-деп, чөк назалыг Степанин Иванова Векеринкова чуталал турар. Ол шык. Быжын бөсөткөр чөк-тен даарар чүдөдирин хүлөп ал-

леп алмаан даарал, 150 чөорган-ларын планда дашкаар кымын үндүргөн. Коммунист күш-ажыл-дын бригаданы атты чедик азыр дөш демсептин турар. Бригаданын кижигинерин бүдүрүп үндүргөн продукциянын шымын көсөдө эки. Оларын дааран чүдөдирин-ден шымын багы кыдыганын дөш хүлөп алдымын мыдыг бөраа чөдө турбаан.

Коммунист А. Золотухинанын бри-гаданы алганган мыдыг бедик

көрдүгүнүн чедик ап турарын? Оларын ажылын хышан көөр болза дика олуру. Бригаданын кижигинерин күш-ажылчын сагы-га-чуруму бөс, амдылдан ола-дар, азы амдыг үлөсө алаа турар тыраштыралар чөдө турбаан. Ажылга мергелди бедик өвөс амыктарын өөредир тал

